

*Sagstuzen opplyste at 18^e
* kide av eksperimentene -
Ap 9/12-93*

104949

USAs 204

Det er prisverdig at USA nå legger frem tidligere hemmeligholdte opplysninger om landets kjernefysiske prøvesprengninger. Men innholdet av det som blir fortalt, er langt fra hyggelig. Fra 1963 til 1990 ble det foretatt 204 hittil ukjente underjordiske sprengninger i Nevadaørkenen. I alt gjennomførte USA i disse årene 1051 tester. Med andre ord har rundt en femtedel av alle A-prøvene vært hemmeligstemplet til Clinton-administrasjonen nå fant tiden inne til større åpenhet.

At amerikanerne løfter på sløret, henger selvsagt sammen med at det ikke lenger har noen særlig hensikt å sitte på informasjoner som måtte holdes hemmelige i den kalde krigens år. Nå har det lenge rådet mistanke om at begge supermaktene holdt tilbake opplysninger om sine atomvåpenprogrammer. Forøvrig må man stille spørsmål om i hvilket omfang Moskva og Washington var i stand til å kikke hverandre i kortene. For mens USA offisielt har hevdet at man i de aktuelle årene foretok 721 sprengninger, insisterte Moskva på at det dreide seg om 1080, altså temmelig nær USAs reviderte oversikt.

I over 30 av de 204 forsøkene, lekket det ut mindre mengder radioaktiv gass uten at noen ble påført skader, sies det. Vi håper det stemmer. Det som er helt forkastelig, er opplysninger om at i atomalderens tidlige fase i 1940-årene, ble det eksperimentert med uvitende mennesker for å se hva de kunne tåle av stråling. *

Det som amerikanerne nå har lagt åpent, bør føre til at de andre atommaktene følger opp. Målet må være at den selvpålagte prøvestansavtalen som Russland, USA og Frankrike i dag respekterer, snart blir utvidet til en bindende internasjonal avtale.